

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Secunda. De Causalitate Materiæ, & formæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

porta relinquat, causa autem est prior suo effectu, cum hoc tamen stat, quod ingressus hominis, & apertio portae sunt in eodem instanti temporis realis.

QUAESTIO II.

De Causalitate materiae & formae.

Multi examinant causalitatem formae respectu materiae, cum tamen omnem negent influxum in eam, quare suppono, quod tam materia, quam forma duplicem exerceat causalitatem, unam respectu sui invicem, alteram respectu compositi, utraq; examinanda est, quid sit? & in quo consistat? Pro cuius rei clariori intelligentia

Notandum primò: In qualibet causa tria potissimum considerari debere. Primò est res ipsa, quae dicitur causa: secundò conditio, sine qua non: tertio causalitas, quae, ut supra dictum est, relatio est causam denominans formaliter causantem: quae tria inter se distincta esse, patet in qualibet causa, nam ignis, secundum suam entitatem, est res ipsa, quae denominatur causa, applicatio & approximatio rei combustibilis est conditio, & causalitas est relatio ex eo orta, quod sit aliquid, quod habeat esse ab ista causa, & cum ante & post productionem possit esse ipsa entitas sine tali relatione, sequitur, quod sit quid distinctum ab ipsa.

Notandum secundò: In unico instanti reali temporis causati formam, unionem & compositum, ut plurimum, adeoque etiam simul sunt horum causalitates, ita tamen, ut diversa habeant instantia naturae, quia in primo instanti est entitas absoluta formae, ab entitatibus absolutis efficientis & materiae simul: In secundo instanti resultat duplex relatio causalitatis passivae ad utrumque, & e contra, causalitatis activae in causis ad illam. In tertio producitur unio inter materiam & formam. In quarto producitur compositum, ad quod resultant, relationes causalitatis materialis, formalis & efficientis, in materia, forma & efficiente ad compositum, & e contra causalitatis passivae in composito ad illas. De his ergo controvertitur, in quibus constat causalitas cuiuslibet causae, ad qua resolvenda

Dico I. Causalitas formae, respectu materiae, consistit in unione, qua unitur materia. Haec colligitur ex Doctore 4. d. 13. q. 1. & est etiam communis.

Probat: Quia illa est formaliter causalitas, qua posita ponitur effectus, & causa denominatur formaliter & actualiter causans, sed posita unione in forma habetur effectus formae, scilicet materiam esse informatam & actuatam, & forma denominatur formaliter & actualiter informans; ergo, unio erit causalitas formae, respectu materiae. Intellige conclusionem secundum frequentem dicta, quoad esse specificum & completum, quod ab ea extrinsecè recipit.

Dices: Causalitas cuiuscumque causae est respectus intrinsecus adveniens, sed unio non

est respectus intrinsecus adveniens; ergo unio nequit esse causalitas formae respectu materiae. Sed r. dist. ma. Causalitas cuiuscumque causae effectum novum reverà producentis, concedo ma. non sic producentis novum effectum, sed tantum extrinsecè denominantis, nego ma. & concessa mi. nego consequentiam. Itaque causa referri potest, tam ad subiectum, in quo producit effectum, quam quoad ipsum effectum, si referatur ad ipsum effectum, resultat causalitas & relatio intrinsecus adveniens, si verò referatur ad subiectum, in quo producit, non resultat relatio & causalitas aliqua propria, quare etiam forma cum non causet materiam, secundum suum esse, sed tantum secundum esse extrinsecum & adventitium, in quantum eam facit esse informatam, ideo non resultat relatio intrinsecus, sed tantum extrinsecus adveniens.

Dico 2. Causalitas materiae, respectu formae, non consistit in receptione actionis agentis, nec in simplici receptione formae, nec in unione ad eam, sed in concursu eductivo explicato per habitudinem, ex quo aliud. Ita Doctor supra & in 2. d. 1. q. 5. Magistrus & plures alii contra Pontium.

Probat quoad primam partem: Quia quaecumq; causa refertur ad suum effectum per propriam causalitatem, sed materia, ut recipit actionem agentis, & ab eo patitur, non refertur ad formam, sed ad agens; ergo eius causalitas non potest consistere in tali receptione actionis agentis. Confirmatur, quia in quantum recipit actionem, habet rationem passionis; ergo non potest esse eius causalitas; probatur consequentia, quia deberet esse passio, sed passio nequit esse, cum sit respectus extrinsecus adveniens, causalitas autem materiae respectu formae, est intrinsecus adveniens, ergo.

Dices: Materia concurret passivè & potentialiter ad formam, sed concursus causae passivae & potentialis est pati ab agente; ergo concursus non est aliud, nisi receptio actionis, agentis; probatur consequentia, quia pati non est aliud, quam recipere actionem agentis, ergo. r. negando consequentiam, cum sua probatione; nam concursus materiae dicitur passivus etiam praeciso ordine ad agens, unde si forma posset seipsam unire materiae, adhuc concursus eius esset passivus, quia esset per modum receptionis & sustentationis.

Probat quoad secundam partem: Quia recipiens ut recipiens, non dat verum esse illi, quod recipit, sed materia dat verum esse formae; ergo causalitas eius nequit esse simplex formae receptio: patet, quia recipiens potius extrinsecè mutatur, & ab eo, quod recipit, esse aliquid accipit; ergo recipiens ut recipiens non dat verum esse ulli rei. Confirmatur: Quia anima rationalis recipitur verè in subiecto, scilicet corpore, sed corpus non dat ipsi aliquid esse; ergo neque materia formae, ex eo, quod in se recipiat ipsam, adeoque causalitas nequit esse talis receptio, cum per causalitatem causa debeat denominari saltem formaliter causans.

Probat quoad tertiam partem: Quia recipiens ut recipiens, non dat verum esse illi, quod recipit, sed materia dat verum esse formae; ergo causalitas eius nequit esse simplex formae receptio: patet, quia recipiens potius extrinsecè mutatur, & ab eo, quod recipit, esse aliquid accipit; ergo recipiens ut recipiens non dat verum esse ulli rei. Confirmatur: Quia anima rationalis recipitur verè in subiecto, scilicet corpore, sed corpus non dat ipsi aliquid esse; ergo neque materia formae, ex eo, quod in se recipiat ipsam, adeoque causalitas nequit esse talis receptio, cum per causalitatem causa debeat denominari saltem formaliter causans.

Authority Doctoris supra asserentis relatione

Ggg 3 nem

VI.

Assignatur in quo consistat causalitas materiae.

VII.

VIII.

IX.

II.

III.

IV.

nem educationis ad eductum, qualis est causalitas materiae respectu formae, esse intrinsecus adveniens; ergo unio non est causalitas respectu formae, cum sit relatio extrinsecus adveniens. Nec valet dicere, Doctorem loqui de relatione inductionis, quae se tenet ex parte agentis; Quia non est potior ratio, quare haec esset intrinsecus adveniens, & non relatio educationis ad eductum, nam quemadmodum agens extrinsecum per verum influxum formam educit de potentia materiae, ita etiam materia in suo genere concurrat, per verum influxum ad educendam illam, cum aequè dependeat ab ea in fieri & conservari. Denique uni tam bene competit descriptio relationis intrinsecus adveniens, ac alteri, ergo.

x. **Probatur eadem pars, secundo:**

Deus potest supplere causalitatem materiae respectu formae; ergo unio non est causalitas materiae: probatur consequentia, quia Deus nequit supplere unionem: probatur etiam antea, quia potest Deus totum formam dare & praestare quod praestabat ei materia, sed hoc est supplere causalitatem eius, quam tamen nequit supplere respectu unionis, quia Deus non potest facere aliqua, esse unita sine unione eis superaddita.

Tertio Potest haberi unio materiae ad formam, absque eo, quod materia causet illam materialiter; ergo unio non est causalitas materiae; consequentia optima est, quia quae separari possunt, idem esse nequeunt: probatur ergo antea, quia datur defectus unio ad animam rationalem in materia absque eo, quod anima causetur à materia, sicut etiam in materialibus formis contingere potest, nam si Deus produceret extra subiectum aliquam formam, verbi gratia, lapidis vel ignis, sicut non implicat, & postea illam uniret materiae, in tali casu materia verè uniretur formae, & tamen eam non causeret materialiter; ergo unio nequit esse causalitas materiae.

Nec valet dicere, aliquam unionem non esse causalitatem, esse tamen alias, quia est eadem ratio; nam in primis unire & causare sunt disparata; ergo etiam unio & causa, & consequenter nunquam possunt coincidere; patet antea, quia uniri significat passivè, causare verò significat influxum in effectum activè. Deinde patet illam impertinenter haberi, quia datur unio sine dependentia & influxu causativo, ut in anima rationali, & e contra datur dependentia, & influxus causativus sine unione, ut contingit in causa efficiente & finali.

Probatur ultima pars, tum ex Auctoritate Aristotelis saepe & potissimum 2. Phys. & 5. Met. afferentis: materiam esse ex quo aliquid fit, atqui particula ex melius exprimit causalitatem eductivam materiae ad formam, quam particula in, cum non omne quod est in materia, sit ex materia, ergo: tum Ratione, quia per illud bene explicatur causalitas causae respectu causati, per quod formaliter absolutum causae influit in absolutum causati, & virtute cuius nequit intelligi absolutum causae, quin praetelligatur tanquam naturam praecedens absolutum causantis, sed per respectum illum ex quo,

tanquam ex subiecto, forma educitur, verè intelligitur subiectum influere esse in formam, & ex vi illius educationis implicat intelligere absolutum formae, quin praetelligatur tanquam naturam prius absolutum subiecti, ergo &c.

QUAESTIO III.

An Deus possit supplere causalitatem materiae & formae & quomodo?

Quaestio procedit tam de causalitate, quam materia & forma exercent respectu compositi, quam respectu sui invicem; unde

Dico 1. Deus in nullo genere causa potest supplere causalitatem materiae vel formae, respectu compositi. Ita Doctor 1. d. 2. q. 2. n. 10. & post eum communis sententia. Et

Probatur primo: Auctoritate D. Bernardi. Lib. 5. de consid. cap. 7. ubi dicitur: Neg. enim subiectum fieri potest forma enim est.

Probatur secundo: Materiam & formam causare compositum, nihil est aliud, nisi concurrere ad constitutionem eius per modum partis, sed Deus in nullo genere potest concurrere per modum partis; ergo non potest supplere causalitatem earum; probatur minus, quia concurrere per modum partis, arguit simpliciter imperfectionem, quae in Deo ne quidem cogitari debet.

Probatur tertio: Supplere materiae causalitatem respectu compositi, nihil est aliud, nisi in composito habere rationem materiae, vel esse materiam, sed Deus nequit esse materia aut materiale quid, ergo: probatur mi. quod habet rationem materiae debet esse principium mutabilitatis & mutationis, sed Deus non potest esse principium intrinsecum tale, cum sit infinitus, ergo. Idem dicitur de forma, nam habere rationem formae, eiusque causalitatem supplere, est esse formam & partem quoddammodo constituentem compositum, & determinantem materiam ad certam & determinatam speciem, quae Deo nullam ratione convenire possunt.

Dices: Omnis causa secunda dependet à Deo in essendo & causando; ergo cum quicumque concurrat iuxta specialem modum causandi eius: subsumo, sed quidquid facit Deus cum causa secunda, potest se solo facere, ergo. & negando consequentiam, quia Deus non semper concurrat in eodem genere causae, si causa secunda imperfectionem involvat, quia tunc concurrat in genere aliquo eminentiori, scilicet in genere causae efficientis: quare dist. subsumptum: Potest se solo facere in genere causae efficientis, aut alterius eminentioris, quae imperfectionem non involvat, concedo subsumptum, quae involvit imperfectionem, nego subsumptum &

Dico 2. Deus in nullo genere causa potest supplere causalitatem formae, nec materia in proprio genere, bene tamen in genere causae efficientis.

Probatur prima pars: Effectus istius causalitatis non distinguitur entitativè à forma